

Een nieuwe Europese pijler van sociale rechten: kansen voor kinderen?

Aanbevelingen

Den Haag, 11-10-2016

Op 8 maart 2016 presenteerde Jean-Claude Juncker, president van de Europese Commissie, het eerste concept van wat uiteindelijk de nieuwe Europese pijler van sociale rechten moet worden. Deze pijler moet de bestaande Europese sociale regels aanvullen en richting geven aan een goed werkend en rechtvaardig sociaal stelsel en werkgelegenheidsbeleid in de deelnemende lidstaten.

Save the Children en Defence for Children verwelkomen het voorstel van de Europese Commissie om tot een nieuwe pijler van sociale rechten te komen. Het initiatief heeft de potentie om te helpen bij de bestrijding van armoede onder kinderen in Europa. De sociale pijler kan van cruciaal belang zijn bij het bouwen aan een stevig en sociaal Europa voor onze kinderen, die een vijfde van de huidige EU-bevolking vertegenwoordigen.

Brede consultatie onder EU-lidstaten

Gedurende het jaar 2016 houdt de Europese Commissie een consultatie over de inhoud van de

sociale pijler onder andere EU-instellingen, nationale overheden, sociale partners, het maatschappelijk middenveld, deskundigen uit de academische wereld en burgers. De resultaten van de raadplegingsprocedure vormen de basis voor de inhoud van de pijler, die begin 2017 zal worden gepresenteerd.

Kinderen in armoede in Nederland

Kinderrechtenorganisaties Save the Children en Defence for Children maken zich zorgen over het grote aantal kinderen in Nederland dat leeft in armoede en de gevolgen daarvan op korte en lange termijn. Volgens de laatste cijfers van het CBS lopen in Nederland 421.000 kinderen risico op armoede en sociale uitsluiting en groeien 131.000 van hen op in een gezin met een langdurig laag inkomen. Daarnaast blijkt dat bijna 60% van deze kinderen uit een gezin komt met twee werkende ouders. Het is daarom hard nodig dat de sociale pijler inzet op gelijke kansen, toegang tot de arbeidsmarkt en eerlijke arbeidsvoorwaarden.

De gevolgen van armoede voor kinderen zijn groot. De financiële beperkingen waaraan zij worden

blootgesteld leiden niet alleen tot een gebrek aan voedsel of kleding, maar ook tot andere elementaire zaken als gas, water en licht. Ook is er sprake van een risico op sociale uitsluiting doordat deze kinderen niet kunnen meedoen aan activiteiten die extra geld kosten, zoals schoolreisjes en sport. Het is bovendien bekend dat kinderen die in armoede opgroeien een groter risico lopen om later in hun leven in een soortgelijke situatie terecht te komen.

Kinderen en jongeren zijn essentieel voor de toekomst van een land. Duurzame, sociale en economische vooruitgang begint met kinderen die toegang hebben tot gezondheidszorg, onderwijs, sociale zekerheid en een veilige leefomgeving.

In het kader van de consultatie door de Europese Commissie zetten Save the Children en Defence for Children in een viertal aanbevelingen uiteen wat de zorgpunten zijn voor kinderen in Nederland die opgroeien in armoede en wat de Europese sociale pijler voor hen kan betekenen.

Aanbevelingen:

1. Versterk de stem van kinderen

Het is belangrijk en waardevol om kinderen te betrekken bij het ontwikkelen van beleid dat hen aangaat. Zoals vastgelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK) en in de aanbeveling 'Investing in Children', heeft ieder kind in Europa het recht om gehoord te worden en mee te denken over beslissingen die mogelijk invloed hebben op hun leven. Er ligt een belangrijke taak voor de Europese Commissie om te onderzoeken hoe participatie van kinderen en jongeren structureel onderdeel kan uitmaken van de pijler van sociale rechten.

Ook in Nederland bestaat een grote uitdaging waar het gaat om het borgen van participatie van kinderen en jongeren op lokaal niveau. Sinds 2012

zijn gemeenten verantwoordelijk voor het lokale armoedebeleid en schuldhulpverlening, en zijn zij daarbij verplicht kinderen en jongeren structureel te betrekken bij de vorming van beleid. Volgens de Kinderombudsman (2014) gebeurt dit momenteel nog onvoldoende, slechts 4,6% van de gemeenten heeft participatie geborgd. Jongeren die wel actief worden betrokken zijn vaak hoogopgeleid en omringd door positieve rolmodellen in de thuissituatie en op school. Gemeenten weten daarom onvoldoende of de voor kinderen en jongeren in armoede bedoelde voorzieningen passend zijn en goed worden gebruikt. Wij raden gemeenten aan om kinderen en jongeren, die met deze problematiek te maken hebben, te betrekken bij vraagstukken rondom armoede en sociale uitsluiting en bij het vormen van beleid door het instellen van jongerendebats – bestaande uit kinderen met diverse achtergrond – in alle gemeenten.

2. Garandeer toegang tot sociale zekerheid voor kinderen

Het VN-Kinderrechtenverdrag biedt de basis voor een kindgericht internationaal armoedebeleid. Het belang van het kind, non-discriminatie en een levensstandaard waarin ontwikkeling en participatie door kinderen en jongeren wordt gestimuleerd, zijn daarbij belangrijke beginselen. Een ander onmisbaar beginsel is het recht op sociale zekerheid, vastgelegd in artikel 26 van het IVRK. De Europese pijler van sociale rechten heeft de potentie om toegang voor kinderen tot het systeem van sociale zekerheid te verbeteren. Ongeacht het stelsel van sociale zekerheid in een lidstaat, kinderrechten moeten altijd geborgd worden.

Nederland heeft als enige land ter wereld een voorbehoud gemaakt bij artikel 26. Hierdoor hebben Nederlandse kinderen niet zelfstandig toegang tot sociale zekerheid, maar enkel via hun ouders. Dit kan – vanwege diverse oorzaken – leiden tot risicovolle en mogelijk schrijnende situaties waarin

kinderen te weinig te eten hebben of hun woning uitgezet dreigen te worden.

Het VN-Kinderrechtencomité roept de Nederlandse regering al jaren op om het voorbehoud op artikel 26 in te trekken. Save the Children en Defence for Children sluiten zich hierbij aan en benadrukken nogmaals het belang van het intrekken van het voorbehoud op artikel 26 van het VN-Kinderrechtenverdrag. Kinderen mogen niet te dupe worden van beperkingen in de situatie van hun ouders.

3. Een Europese pijler van sociale rechten voor alle kinderen

De nieuwe sociale pijler kan in theorie de rechten van alle kinderen in Europa beschermen. Het is echter belangrijk om in de sociale pijler extra aandacht te besteden aan groepen kinderen die extra aandacht behoeven: vluchtelingenkinderen, kinderen in de jeugdhulp en kinderen met een beperking.

In Nederland is er recent veel aandacht voor het bestrijden van armoede onder kinderen. Landelijk zijn diverse partijen, publiek en privaat, actief om armoede onder kinderen terug te dringen. Ondanks alle inspanningen van vrijwilligers, professionals en de overheid, zijn er nog steeds veel kinderen die niet mee kunnen doen. Dit geldt zeker ook voor de kinderen in Caribisch Nederland, waar sprake is van grote armoede. Voor veel ouders – soms zelf met meerdere banen – is het een uitdaging om iedere maand te zorgen voor de primaire levensbehoeften.

Ook voor de kinderen die als vluchteling naar Nederland komen en kinderen in de Caribische delen van ons Koninkrijk mag opgroeien in armoede niet de norm zijn. Alle kinderen in Nederland, en in Europa, moeten kansrijk kunnen opgroeien, ongeacht status of inkomen.

4. Investeer structureel in kinderen

Om de sociale pijler effectief te laten zijn, zijn aanvullende investeringen vanuit lidstaten nodig. De Nederlandse overheid neemt het bestrijden van armoede onder kinderen gelukkig serieus. Zo is onlangs twee keer structureel 100 miljoen euro vrijgemaakt voor het bestrijden van armoede, waarvan 100 miljoen specifiek bestemd is voor het bestrijden van armoede onder kinderen. Dit geld gaat grotendeels naar gemeenten.

Sociale rechten en extra financiering op papier vormen echter geen garantie om armoede onder kinderen ook daadwerkelijk terug te kunnen dringen. Naast beleid op papier zijn concrete maatregelen nodig om de beloften als neergelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag en de aanbeveling 'Investing in Children' voor alle kinderen realiteit te maken. Van belang is daarbij dat kinderen en alle partijen om het kind heen weten welke rechten zij hebben en welke middelen er beschikbaar zijn.

De onlangs door het VN-Kinderrechtencomité opgestelde 'General Comment on Public Budgeting for Children's Rights', het allereerste officiële gezaghebbende VN-document dat gedetailleerde richtlijnen aan overheden geeft over hun wettelijke verplichting om te investeren in kinderen, kan hierbij behulpzaam zijn. De General Comment doet concrete aanbevelingen over de manier waarop staten moeten zorgen voor voldoende, eerlijke en efficiënte mobilisatie van (financiële) middelen voor o.a. gezondheid, voeding, onderwijs, bescherming, gezondheid en sociale diensten aan alle kinderen.

Save the Children en Defence for Children raden de Europese Commissie derhalve aan concrete maatregelen op te nemen in de sociale pijler voor de bestrijding van armoede onder kinderen en hierbij de General Comment on Public Budgeting for Children's Rights te volgen. Alleen dan kan de sociale pijler kansen bieden voor alle kinderen in Europa.

Meer informatie over het VN-Kinderrechtenverdrag?

Bezoek de website www.kinderrechten.nl of neem contact op met info@defenceforchildren.nl.

Meer informatie over kinderen in armoede in Nederland?

Neem contact op met Pien Klieverik, p.klieverik@defenceforchildren.nl.

Defence for Children

2312 HS Leiden
Hooglandse Kerkgracht 17-G
T 071 - 516 09 80
www.defenceforchildren.nl

Save the Children

Laan van Nieuw Oost-Indië 131
2593 BM Den Haag
T 070 - 338 4448
www.savethechildren.nl